

گفت‌وگو با «احمد انارکی محمدی»

نماینده مردم رفسنجان و انار در مجلس شورای اسلامی و نایب‌رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

رونق تولید و تجارت در گرو اصلاح ساختار و مشارکت فعال با جهان

انارکی محمدی نماینده مردم رفسنجان و انار در مجلس شورای اسلامی و نایب‌رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس بر این باور است که ساختار نامناسب اقتصادی و وجود ابرچالش‌های حوزه اقتصاد ناشی از مدیریت نامناسب است و اثرگذاری تحریم‌ها با برطرف نکردن این چالش‌ها تقویت می‌شود. او می‌گوید استفاده از توانمندی‌های بخش خصوصی با ایجاد فضای مناسب کسب‌وکار، موجب افزایش بهره‌وری در همه بخش‌ها می‌شود و می‌توان با تنوع تولیدات صادراتی و حضور در بازارهای منطقه با مساعدت‌های مجلس و معاونت اقتصادی وزارت امور خارجه و با تقویت ریزبان بازرگانی از تحریم‌ها عبور کرد. وی بر این مهم تأکید می‌کند که در نبود فضای مناسب کسب‌وکار و با رتبه ۱۲۱ جهانی نمی‌توان به استفاده از توان حداکثری بخش خصوصی و مردم امیدوار بود. انارکی محمدی سختی شفاف‌سازی در کشور را ناشی از رانت‌خواری و نبود زیرساخت مناسب می‌داند. در ادامه به مطالعه گفت‌وگوی ما با ایشان دعوت می‌شوید.

اقتصاد مقاومتی در مسیر توانمندی و پویایی اقتصاد، جدایی از اقتصاد نفتی، جلوگیری از خام‌فروشی، تولید دانش‌بنیان، استفاده از منابع انسانی غنی کشور و ... گام برداشت.

مدیریت متعهد، متخصص، خلاق و جهادی می‌تواند بسیار راهگشا باشد. بایستی در مدیریت کشور از توانمندی‌های بخش خصوصی استفاده کرد تا نرخ بهره‌وری در همه بخش‌ها افزایش یابد.

چه برنامه مؤثری برای مقابله با فقر درآمدی باید اندیشیده شود، در این زمینه چه کرده‌اید؟

تولید ناخالص ملی کشور به ۴۶۸ میلیارد دلار خواهد رسید. این در حالی است که تحریم نفتی درآمد ۵۰ میلیارد دلاری صادرات نفت را به شدت کاهش داده است، البته ورود برخی مواد اولیه و تکنولوژی‌ها نیز سخت شده است و این بر صادرات غیرنفتی نیز تأثیر دارد، اما تحریم را می‌توان در عمل به فرصت تبدیل کرد نه در شعار. توجه به تولید و رونق تولید راه‌حل نهایی برای ایجاد رونق در اقتصاد کشور و افزایش درآمدهاست. ظرفیت‌های مختلف

به نظر شما شرایط اقتصادی موجود کشور چه اندازه ناشی از عملکرد مدیریتی داخل کشور و چه اندازه تحت تأثیر تحریم‌هاست؟

ساختار نامناسب اقتصادی، وجود ابرچالش‌های مختلف و وابستگی به اقتصاد نفتی بستر لازم را ایجاد کرد تا تحریم‌ها در افزایش التهاب‌گونه قیمت ارز و کاهش درآمدهای ارزی مؤثر باشد. ساختار نامناسب اقتصادی و ابرچالش‌ها زاینده مدیریت نامناسب در اقتصاد کشور می‌باشد. بی‌تردید تخریب و تدوین مسکن‌های کوتاه‌مدت باعث انباشت ابرچالش‌ها شده است. وقتی به‌موقع تدبیر نشود مشکل به وجود می‌آید و برطرف نکردن مشکل، چالش و ابرچالش را به ارمغان می‌آورد. در این حالت، اقتصاد مقاومت لازم در برابر فشارهای تحریمی را نخواهد داشت و این فشارها به دوش مردم منتقل می‌شود و مقاومت مردم بسیار بیشتر از پایداری اقتصادی به شکست تروریسم اقتصادی آمریکا کمک کرد.

ابرچالش‌های بیکاری، نظام بانکی، صندوق‌های بازنشستگی و ... با اصلاح ساختار اقتصادی برطرف خواهد شد و باید با اجرای درست

خود نیاز به ایجاد زیرساخت‌هایی دارد. مکانیزم‌های شفاف و سامانه‌های به‌هم پیوسته و پویا می‌تواند فرار مالیاتی را کاهش دهد و ضمن کاستن از معافیت‌های مالیاتی، تخصیص معافیت مالیاتی را هدفمند نماید.

البته کوچک‌تر شدن دولت در برنامه ششم آمده است و دولت بایستی ۱۵ درصد کوچک‌تر شود، اما با رشد ۵۱ درصدی بودجه شرکت‌های دولتی به ۱۲ هزار هزار میلیارد تومان رسیده و دولت بزرگ‌تر شده است.

شاید اولویت بهبود فضای کسب‌وکار بیشتر به چشم می‌آید؛ چراکه در نبود فضای مناسب و رتبه ۱۲۱ جهانی نمی‌توان به استفاده از توان حداکثری بخش خصوصی و مردم امیدوار بود. در این حالت اقتصاد سوداگری و دلالی جای سرمایه‌گذاری مولد را خواهد گرفت و در خوش‌بینانه‌ترین حالت با افزایش سپرده‌های بانکی و با نظام بانکی ناکارآمد (با تخصیص نامناسب تسهیلات) تنها نقدینگی ۲۵ درصد افزایش خواهد یافت درحالی‌که تولید کمتر از ۴ درصد رشد دارد و این همان چرخه تورمی قابل تکرار خواهد بود که مسیر رشد قیمت‌ها و رکود را به دنبال خواهد داشت.

کارایی بخش خصوصی استان کرمان در نگاه‌داری را چگونه ارزیابی می‌نمایید؟

بخش خصوصی در استان کرمان فعالیت مناسبی دارد. استان صادراتی حدود یک میلیارد دلاری دارد که بخش اعظم آن را پسته مشخص می‌نماید، البته مس، خرما و سایر کالاها نیز از جمله صادرات استان است. البته باوجود محصول خوب و باکیفیت پسته انتظار می‌رود بسته‌بندی مناسب و شناسایی بازارها، بر میزان درآمد استان بیفزاید. تولید مواد معدنی از جمله مس نیز می‌تواند به تقویت و توسعه صنایع پایین‌دستی منجر شود تا ضمن افزایش

در کشور وجود دارد و اگر فضای مناسب برای کسب‌وکار ایجاد شود، بی‌تردید بخش خصوصی و اقتصاد مردمی می‌توانند بر رونق تولید و تولید دانش‌بنیان و صادرات محور بیفزایند و درآمدهای سرشاری را نصیب کشور کنند. در این خصوص تصویب قانون بهبود فضای کسب‌وکار، اصلاح مقررات مالی دولت، قانون بانکداری اسلامی، اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، قانون مالیات بر ارزش‌افزوده و ... صورت گرفته است که می‌تواند با رونق تولید و توانمندی بخش خصوصی بر درآمد ملی بیفزاید.

مشارکت فعال در تجارت، تولید و مالیه جهانی ضرورتی انگارناپذیر برای رشد و توسعه اقتصادی است که حتماً دغدغه کمیسیون اقتصادی مجلس نیز می‌باشد. در برقراری یک نظام حقوقی و اجرایی کارآمد در این زمینه چه اقداماتی انجام شده است؟

برای رونق تولید و تجارت و افزایش صادرات غیرنفتی بایست با جهان مشارکت فعال داشت و این همان موضوع مهمی است که دشمنان با تحریم نشانه رفته‌اند. در این راستا خود تحریمی گناهی نابخشودنی است، اما برای عبور از تحریم‌ها بایستی ضمن تنوع در محصولات صادراتی بازارهای متنوعی را یافت. بازارهای منطقه‌ای بازارهای بسیار خوب و مستعدی هستند که بخش خصوصی باید تصاحب کند که در این راستا با تأکید مجلس و با فعالیت معاونت اقتصادی وزارت امور خارجه و تقویت رایزنان بازرگانی می‌توان به نفع در این بازارها امیدوار بود. مجلس در خصوص تصویب لوایح مختلف در زمینه تفاهم‌نامه و موافقت‌نامه با کشورهای مختلف پیگیر و فعال بوده است.

اتحادیه اوراسیا با ۱۹۰ میلیون جمعیت و ۷۵۰ میلیارد دلار مبادلات اقتصادی می‌تواند ۶۵ درصد نیازهای هم را پوشش دهند. از سوی دیگر ایران و عراق مبادلات ۱۲/۵ میلیارد دلاری باهم دارند که می‌تواند تا ۲۰ میلیارد دلار نیز افزایش یابد.

اتاق‌های بازرگانی، سازمان توسعه تجارت، بانک مرکزی، مجلس و... با همکاری و تعامل، بایستی ضمن شناسایی فرصت‌ها، مسیر مناسب مرادوات را با تدوین قوانین حقوقی و اجرایی مناسب هموار نمایند. لازم به ذکر است در کلیه جلسات و تصمیمات مربوطه در مجلس، نمایندگان بخش خصوصی معمولاً دعوت شده و اظهارنظر می‌نمایند.

به نظر شما الزاماً مهم‌ترین اصلاحات ساختاری و نهادی برای برطرف کردن چالش‌های اقتصاد کشورمان چیست؟

اصلاحات بیشتر در حوزه نظام بانکی، بودجه غیرنفتی و نظام بودجه‌ریزی، نظام شفاف مالی و مالیاتی، کوچک‌سازی دولت، نظام اداری، بهبود فضای کسب‌وکار، صندوق‌های بازنشستگی و ... بایستی صورت گیرد، البته انباشت مشکلات، اصلاح در ساختارها را بسیار دردناک و سخت نموده است، اما هرچه زودتر بایستی با تدوین استراتژی مناسب به اصلاح ساختارها پرداخت. اداره کشور بر اساس درآمدهای مالیاتی بهترین استراتژی است، اما این کار

اگر می‌خواهیم استان کرمان به توسعه اقتصادی و اجتماعی برسد، باید چه اتفاقی در جامعه استان رخ دهد؟

بخشی از اتفاقات مربوط به کل کشور است و تصمیمات می‌تواند بسیار مؤثر باشد، اما استان کرمان با توجه به ظرفیت‌های موجود می‌تواند بیش‌ازپیش در مدار توسعه قرار گیرد. صادرات فله‌ای کالاها از جمله پسته، مس، خرما و ... یا فروش کالای نیمه ساخته به معنی اهدای اشتغال و ارزش‌افزوده به کشور واردکننده است. وقتی محصولی به‌صورت فله‌ای صادر می‌شود، ارزش‌افزوده اصلی به بازاریاب و بسته‌بندی نهایی می‌رسد. تبدیل مس به کابل مسی، ارزش‌افزوده بیشتر و راحت‌تری را نصیب تولیدکننده کابل می‌نماید. در مرحله اول اگر به فکر ایجاد صنایع پایین‌دستی و بسته‌بندی و فرآوری باشیم گام خوبی است، البته ظرفیت‌های بی‌شماری را در کرمان سراغ داریم که هرکدام می‌تواند در توسعه و شکوفایی استان مؤثر باشد.

چرا در کشور شفافیت سازی سخت است؟

شفافیت در گام اول، رانت را از بین می‌برد و شاید بخشی از دلایل مقاومت در شفافیت به دلیل رانت‌خواری باشد. گاه نبود زیرساخت مناسب مانع شفافیت می‌گردد. گاه سامانه‌های مختلف از جمله سامانه گمرک، بیمه، حمل‌ونقل و ... آماده است، اما عدم همکاری سازمان‌ها به‌عنوان عامل مقاوم عمل می‌کند، اما اراده ملی می‌تواند بر هر مانعی غلبه کند. شفافیت و رقابت عامل رشد و توسعه اقتصادی است. این شفافیت‌ها می‌تواند در فضای رقابتی بروز نماید. به‌عنوان مثال معاملات در بورس کالا می‌تواند بر شفافیت بیفزاید و از سوداگری بکاهد. در این راستا ورود پسته به بورس کالا می‌تواند بر افزایش سود تولیدکنندگان واقعی بیفزاید.

چنانچه توضیحات بیشتری لازم می‌دانید بفرمایید.

ثبات در اقتصاد به‌عنوان یک عامل مهم در فعالیت بخش خصوصی است. دولت باید به فکر پایداری قراردادهای بخش خصوصی باشد؛ قرارداد پایدار، در بستر شفاف و باثبات روی خواهد داد و بر پیش‌بینی پذیری اقتصاد خواهد افزود. اگر بخش خصوصی بتواند در بستر باثبات از جمله قوانین و بخشنامه‌ها و قیمت ارز فعالیت نماید بی‌تردید روزه‌روز پویاتر و بانرژی‌تر بیشتر به توسعه خواهد رسید در این حالت امکان افزایش تولید ناخالص ملی و افزایش صادرات غیرنفتی بیشتر خواهد شد. راه نهایی موفقیت در اقتصاد کشور از رونق تولید و حضور پررنگ بخش خصوصی می‌گذرد، برای تحقق این امر کوچک شدن دولت و اجرای مناسب سیاست‌های اصل ۴۴ باید در دستور کار باشد. باوجود این همه شرکت دولتی و شبه‌دولتی گاه خود دولت به ناگاه به‌عنوان رقیب بخش خصوصی عمل می‌نماید. امید است در تعامل همه قوا، راه برای مشارکت بیش‌ازپیش بخش خصوصی فراهم گردد.

اشتغال، بازارهای صادراتی نیز تسخیر شود. بخش خصوصی استان باید بیش‌ازپیش از ظرفیت استان استفاده کند و همه مسئولین در راستای کمک به بخش خصوصی بایستی منسجم و همراه باشند، اما در مجموع بخش خصوصی رویکرد خوبی را در پیش گرفته است.

ضعف نهاد مشارکت در سرمایه‌گذاری در جامعه استان کرمان قوی است که سالیان سال نقل محافل است، به نظر شما راه‌کارهای تقویت فرهنگ مشارکت و توسعه ظرفیت نهادی سرمایه‌گذاری در استان چیست؟

در بودجه سنواتی ۴۰ درصد درآمد استان به خود استان برمی‌گردد؛ بنابراین ضمن تلاش در جهت افزایش این سهم، بایستی از مشارکت همه بخش‌ها استفاده کرد. قسمتی از درآمدهای بخش خصوصی در استان سرمایه‌گذاری نمی‌شود و این می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد. بخشی از آن مربوط به حمایت‌ها است، بخشی به ضمانت‌ها وابسته است و بخشی به ایجاد استراتژی و مکانیسم مناسب و پایدار برمی‌گردد. شاید تکریم سرمایه‌گذار و کارآفرین خرد و کلان باید بیش‌ازپیش موردتوجه قرار گیرد. تقویت فرهنگ تشکیل و رونق شرکت‌های تعاونی شاید نیاز امروز ماست. البته تشکیل شرکت‌های سرمایه‌گذاری عام با محوریت بخش خصوصی و افراد معتمد می‌تواند سرمایه‌های خرد را در مسیر مناسب در جهت تولید، ایجاد اشتغال و ایجاد بازدهی مناسب سرمایه‌گذاری، هدایت نماید.

شفافیت در گام اول، رانت را از بین می‌برد و شاید بخشی از دلایل مقاومت در شفافیت به دلیل رانت‌خواری باشد. گاه نبود زیرساخت مناسب مانع شفافیت می‌گردد. گاه سامانه‌های مختلف از جمله سامانه گمرک، بیمه، حمل‌ونقل و ... آماده است، اما عدم همکاری سازمان‌ها به‌عنوان عامل مقاوم عمل می‌کند، اما اراده ملی می‌تواند بر هر مانعی غلبه کند. شفافیت و رقابت عامل رشد و توسعه اقتصادی است. این شفافیت‌ها می‌تواند در فضای رقابتی بروز نماید. به‌عنوان مثال معاملات در بورس کالا می‌تواند بر شفافیت بیفزاید و از سوداگری بکاهد.